

Kuidas lugeda alates septembrist 2010 lampide pakenditel esitatud uut teavet

Uued lambitüübid – uus pakend. Mis sobib mulle kõige paremini?

Euroopa Liit kõrvaldab järk-järgult kasutuselt vananenud hõõglambid ja läheb üle keskkonnasõbralikumale valgustusele. Praegu on saadaval mitut tüüpi erinevate omadustega lampe: LED-lambid, kompaktluminofoorlampid ja täiustatud hõõglambid. Üks nende uut tüüpi lampide omadusi on see, et need on väga energiasäästlikud. Näiteks kompaktluminofoorlampid tarbivad 65–80% vähem energiat kui tavalised hõõglambid. Täiustatud hõõglambid töötavad halogeentehnoloogiaga ja kasutavad parimate tavaliste hõõglampidega võrreldes sama valgusvoo tootmiseks 20–45% vähem energiat. Nüüd on lambi pakendil toote kohta rohkem teavet, et aidata teil valida parim lahendus, mis vastaks teie vajadustele. Tootjad on loonud mitmesuguseid tingimärke, mille abil võite saada kogu vajaliku teabe, kuid

eri tootjad võivad kasutada erinevaid märke või asendada tingimärgi tekstiga. Selle teabelehe eesmärk on aidata teil paremini mõista pakendil olevat põhiteavet. Vastused allpool esitatud küsimustele aitavad teil vajalikku teavet lampipakendilt kergemini üles leida.

Kui palju valgust ma vajan?

Valgustootlikkuse mõõtmine vattides (W) võib olla eksitav, sest tänapäeval kasutavad eri tüüpi lambid sama valgushulga tootmiseks erinevat võimsust. Seepärast on lihtsam mõõta lambi tootlikkust tema toodetava valgushulga järgi luumenites (lm). Näiteks vastab 1300–1400 luumenile vana 100 W hõõglamp. Lambi pakendil on lambi valgusvoog (1) esitatud tingimärgina, mis näitab lambi toodetavate luumenite arvu. Kui valguse hulk on teie jaoks väga tähtis ja teil on vaja seda hämardit kasutades sageli reguleerida, peate kontrollima, kas lampi, mida te ostate, saab hämardada. Hämardamismärk (2) lambipakendil näitab, kas lamp on hämardatav või ei ole. Kompaktluminofoorlampide ja LED-lampide puhul tuleb seda tingimärki alati kontrollida, sest paljud neist ei tööta tavaliste hämarditega.

Kas ma ostan lambi töö- või kodus kasutamiseks?

Väga oluline on valida sobiv valgus kohtadesse, kus veedate suurema osa oma ajast. Keegi ei taha valesi valitud valguse tõttu kodus stressis olla või tööl unisuse all kannatada! Seepärast tuleb enne lambi ostmist vaadata lambi pakendil valgusvärvuse märki (3). Valguse värvus (ehk teise sõnaga „värvustemperatuur”), mida mõõdetakse kelvinites (K), võib olla külmem või soojem. Madal väärtus kelvinites (nt 2700 K) tähendab soojemat valgust, mis on lõõgastavam ja sobib seega paremini kodus (nt elutoas) kasutamiseks. Mida suurem on väärtus kelvinites (nt üle 4000 K), seda külmem on valguse värvus. Töökohal eelistatakse tavaliselt külmemat valgust.

Ekvivalentse valgusvooga (lm) hõõglambi võimsus (W)

100 W	→	1300-1400 lm
75 W	→	920-970 lm
60 W	→	700-750 lm
40 W	→	410-430 lm
25 W	→	220-230 lm

näiteid eri tootjatelt

11w 50w 600lm 290lm

1 - valgusvoog

2 - hämardamismärk

3 - valguse värvus

Kas ma kasutan lampi sellises kohas, kus ma iga päev veedan palju aega?

Äärmiselt tähtis on teha kindlaks, millised lambid on kõige tõhusamad ja peavad kauem vastu ning osta neid selliste kohtade jaoks, kus te veedate päevas mitu tundi. Nii saate vähendada elektritarbimist ja vajadust hoolduse järele. Selles aitab teid lambi pakendil olev **tööiga tähistav märk (4)**, sest see näitab, mitu tundi suudab lamp töötada. Lambi pikem tööiga tähendab vähem muret seoses lampide ostmise ja vahetamisega. Lisaks sellele on kõigil lambipakenditel energiaklassi (A-st kuni G-ni) näitav **ELi energiatähis (5)**, mis aitab valida tõhusaimat lampi. Samasuguse valgusvoo tekitamiseks vajab kompaktluminofoorlamp (energiamärgistuse klass A) vaid kolmandiku elektrist, mida vajab täiustatud hõõglamp (energiamärgistuse klass C). Võite säästa palju raha, kui võtate kasutusele kõige tõhusamad lambid.

Kas ma kasutan lampi väljas või siseruumides?

Keskonna temperatuur lambi kasutamise kohas on oluline tegur, millega tuleb lampi ostes arvestada. Näiteks taluvad täiustatud hõõglambid kompaktluminofoorlampide või LED-lampidega võrreldes paremini äärmuslikke temperatuure. Seepärast tuleb välitingimustes kasutatavate ja temperatuuri muutumist taluma pidavate lampide ostmisel alati kontrollida, kas pakendil on **töötemperatuuri märk (6)**. Lamp peab hästi töötama temperatuuril, mille juures seda tõenäoliselt kasutatakse.

Kui tihti ma lampi kasutan?

Enamik kompaktluminofoorlampe on väga energiatõhusad, kuid need võimaldavad oma tööea jooksul kõige vähem sisse- ja väljalülitamisi. Seega ei peaks tavalisi kompaktluminofoorlampe (lülituste arv 3000–6000) paigaldama kohtadesse, nt WC-desse või liikumisanduriga koridoridesse, kus lülitamisi esineb tõenäoliselt sageli, see tähendab keskmiselt üle kolme korra päevas. Kuid on olemas spetsiaalsed kompaktluminofoorlambid, mis võivad vastu pidada sagedasele sisse- ja väljalülitamisele. Seepärast tuleb enne lambi ostmist otsida üles vastav tingmärk, mis näitab **lülituste arvu enne lambi rikkiminekut (7)**. Ja veel, kuna mõnede uute lambitüüpide (nt tavaliste kompaktluminofoorlampide) soojenemise ja täisvalgusvoo saavutamise aeg on veidi pikem, on väga oluline vaadata lambi **soojenemisaja märki (8)**, mis näitab, kui kiiresti saavutab lamp suurima valgusvoo.

Mida teha, kui kompaktluminofoorlamp puruneb või lakkab töötamast

Peaksite arvestama sellega, et kompaktluminofoorlambid sisaldavad väikese koguse elavhõbedat – vähem kui 5 mg, mis on mitu korda väiksem kui muude kodus kasutatavate toodete, näiteks vanade termomeetrite ja patareide elavhõbedasisaldus. Sellise ebatõenäolise sündmuse korral nagu kompaktluminofoorlambi purunemine peaksite tuba õhutama enne lambijäänuste koristamist, kasutades selleks niisket lappi. Vältida tuleks jäätmete kokkupuudet nahaga ning koristamiseks ei tohiks kasutada tolmuimejat. Elavhõbeda lekke probleemi lambi purunemise korral aitab vältida see, kui osta kompaktluminofoorlamp, millel on purunenematu väliskest. Lambi pakendil on esitatud viide veebisaidile, kus tootja selgitab täpsemalt, mida teha purunenud kompaktluminofoorlambiga.

Nagu paljusid muidki elektriseadmeid, ei tohi ka uut tüüpi lampe ära visata koos tavaliste majapidamisjäätmetega, vaid need tuleb tagastada spetsiaalsesse kogumispunkti.

Täpsemat teavet oma emakeeles saate veebilehelt www.e-lumen.eu, kus on ka interaktiivsed juhised lambi valimiseks.

4 - tööiga tähistav märk

5 - ELi energiamärgis

6 - töötemperatuuri märk

10.000X

7 - lülituste arvu enne lambi rikkiminekut

8 - soojenemisaja märki